

Részleges holdfogyatkozás

A Hold csak fél pályáívet tett meg az augusztus 1-jei napfogyatkozás után, hogy 16-án belemerüljön a földárnyékba. Bár sokan kívántak volna inkább totalitást, de a részleges fogyatkozás ritkasága adta meg ennek a kellemesen meleg, országszerte felhőátvonulások, de többnyire áttetsző estének az ízét. A hétvége és a kora esti időpont eredményeként sok helyen szerveztek bemutatókat. Szokás szerint a digitális gépeknek hála, fotókkal bőségesen el vagyunk látva, sokféle géptípussal és távcsővel készültek az képek a jelenség minden fázisáról.

Kontaktusok (UT):

A belépés előrejelzett időpontja: 19:35:45

A belépés mért időpontjai:

19:34:38 (Rezsabek Nándor, binokulár)

19:36:03 (Presits Péter, 24 T)

19:36:16 (Bartha Lajos, 20 T)

19:36:35 (Szathmáry Elemér, 10x80 B)

19:36:42 (Keszthelyi Sándor, 10,2 L)

19:36:59 (Sragner Márta, 10x50 B)

19:37:29 (Ignátkó Imre, 5,5 T)

A kilépés előrejelzett időpontja: 22:44:38

A kilépés mért időpontjai:

22:43:50 (Presits Péter, 24 T)

22:45:56 (Rezsabek Nándor, binokulár)

22:46:35 (Bartha Lajos, 5 L)

22:44:13 (Keszthelyi Sándor, 10,2 L)

Az árnyék színei

A maximális fázis idején többen készítették leírás a színekről. Természetesen zavaró volt az északi holdperem majd' 20%-nyi megvilágítottsága, de az árnyék belseje – hála a fényes fogyatkozásnak – jól kivehető volt. Vajon milyen lett volna az umbra fényessége, ha az augusztus 7-én kitört Kasatochi-vulkán (amely az Alaszkához tartozó Aleut-szigetek egyik tagja) pár héttel

Észlelő	Műszer
Áts György	20 T
Bartha Lajos	5 L
Brlás Pál	foto
Ignátkó Imre	5,5 T
Horváth Tibor	10 L foto
Jónás Károly	8 L foto
Kaszt Ákos	7 L
Keszthelyi Sándor	10,2 L
Keszthelyiné Sragner Márta	10x50 B
Kocsis Antal	8 L foto
Kovács Zsolt	20 T
Kustor Balázs	10 L foto
Ladányi Tamás	8 L foto
Megyes István	10 L foto
Mónich László	10x50 B
Patacsi Zsolt	sz
Páczai György	7 L
Páczainé Wéber Helga	7 L
Pápics Péter	foto
Presits Péter	24 T
Rezsabek Levente	7 L
Rezsabek Nándor	7 L
Rezsabek Nándorné	7 L
Szabó Ádám	foto
Szabó Sándor	8 L
Szathmáry Elemér	10x80 B
Varga Attila	foto
Vastagh László	foto
Vastagné Benedek Edina	7x50 B
Vigh Lajos	foto

hamarabb tör ki? A sztratoszférába felkerült a vulkáni por és kéndioxid csak augusztus legvégén érte el Európát és okozott látványos naplementéket és napkeltéket. A részleges fogyatkozás ellenére többen megbecsülték az umbra fényességét, a Danjon-skála szerinti 3-as értékeket kaptunk.

21:10 UT-kor szabad szemmel világosszürke az umbra, a tengerek is látszanak; binokulárban is világosszürke az árnyék, kétharmada narancsos, a holdfelszíni részletek jól láthatók. (Rezsabek Nándor)

A maximum idején a teljes árnyék a Mare Crisium területét teljesen, míg a Mare Imbrium területét kb. háromnegyed részben befedte. Fákó narancsvörös árnyalatú, közepesen sötét fogyatkozás (Danjon=3). A tengerek és a fénylő Aristarchus tisztán kivehető. A fogyatkozás előrehaladtával, majd a kilépést követően a Hold tónusa világosabb narancsvörös színt ölt. (Kovács Zsolt)

A fogyatkozás színárnyalatai eléggé szegényesek voltak, csak szürke, sárgásszürke és szürkés-vörös színek uralkodtak. A félárnyék eléggé sötét volt, az umbra peremétől, kb. 8–10 ívperc távolságig. Közvetlenül a teljes árnyék körül kb. 6–8 ívperc kiterjedésű, világosszürke penumbra-sáv látható. A teljes árnyék pereme körül, 1–2 ívperc széles sötétszürke gyűrű. Az umbra pereme eléggé élesen határolt, csipkézetség (kiemelkedés, beöblösödés) alig látszott. A teljes árnyék egy külső, szürke gyűrűre és egy belső, az umbra-centrum felé sötétedő vörös, szürkésvörös részre oszlik. A két zóna közt eléggé éles, felismerhető a határ. Az utolsó kontaktus a különleges perem miatt rendhagyóan alakult: 22:40:21-kor a teljes árnyék peremén kívül még látható egy sötétszürke penumbra-gyűrű a Hold előtt. 22:46:35-kor a sötét, jól határolt penumbra gyűrű is elhagyja a Holdat. (Bartha Lajos)

21:10 körül, a legnagyobb fázis idején a Hold jó pár percére a tiszta égrészre került, és

pompás látványt nyújtott: legalul egy sötétbarna sötét rész, ez felett egy narancsos-narancssárgás mező, legfelül a fényesen világító holdsarló. Utóbbi éppen vízszintesen, felülről, mint egy kalap díszítette a Holdat, az erős fény túlcsondulva: balra és jobbra is kitüremkedett, mint egy sombrero! Ezekben a percekben a felettünk lévő ég igazán szép látványt nyújtott: a hidegfront utáni kiválóan tiszta légkörben talán 5,5 magnitúdó is volt a szabad szemes határ (Pécs közepén)! A Tejút most már a Perseus–Cassiopeia–Cygnus–Aquila után lenyúlt a Scutumig és a Sagittariusig! Látszottak a Tejút duzzanatai, két ágra válása. A totalitás körüli félóraban az ég állapota szinte alig változott: a kellemesen sötét égen 8–10 véletlenszerűen felvillanó Perseida-meteort is üdvözölhetünk. A Jupiteren kívül a másik észlelhető bolygó a Neptunusz volt, amelyet most igen könnyen megfigyelhettünk: éppen a fogyó teliholdtól nyugatra helyezkedett el. Már kisebb műszerekkel azonosítani tudtuk (a Capricornus három fényes csillaga között, az évkönyvben közölt térkép alapján), de többször beállítottuk a 200 mm-es Dobszonba is. 60x-os nagyítással láthattuk, hogy a csillagokhoz képest más, pár ívmásodperces kis folt. Ráadásul a kékes-szürke színe is eltért az átlagos csillagoktól. (Keszthelyi Sándor)

Szabó Sándor

MCSE 2009

62900177-16700448

Jelen számunkkal együtt küldjük ki a 2009-re vonatkozó MCSE-tagdíj befizetésére szolgáló sárga csekkeket. A tagdíj összege alig emelkedik, **2009-re 6000 Ft** lesz, amivel távolról sem követjük az elmúlt évek inflációját. Ezt azért is megtehetjük, mivel az 1%-os feljárlások ismét rekordot döntöttek, 5,7 millió Ft-ot utalt át számunkra az APEH. Köszönjük a támogatást!

Bár ismét kiküldjük a tagdíj postai befizetésére szolgáló sárga csekket, mégis azt kérjük, **aki teheti, átutalással rendezze tagdíját. Az MCSE bankszámla-száma:**

A közlemény rovatban fel kell tüntetni a teljes lakcímet is (írányítószám, település, utca, házsám)! Erre azért hívjuk fel a figyelmet, mert a tagdíj-átutalások több mint felét adathiányosan kapjuk, és az ezzel kapcsolatos adategyeztetés felesleges többletmunkát jelent számunkra.

Budapestiek személyesen is rendezhetik tagdíjukat, a Polaris Csillagvizsgáló esti ügyeletein.

Köszönjük a figyelmet!

MCSE